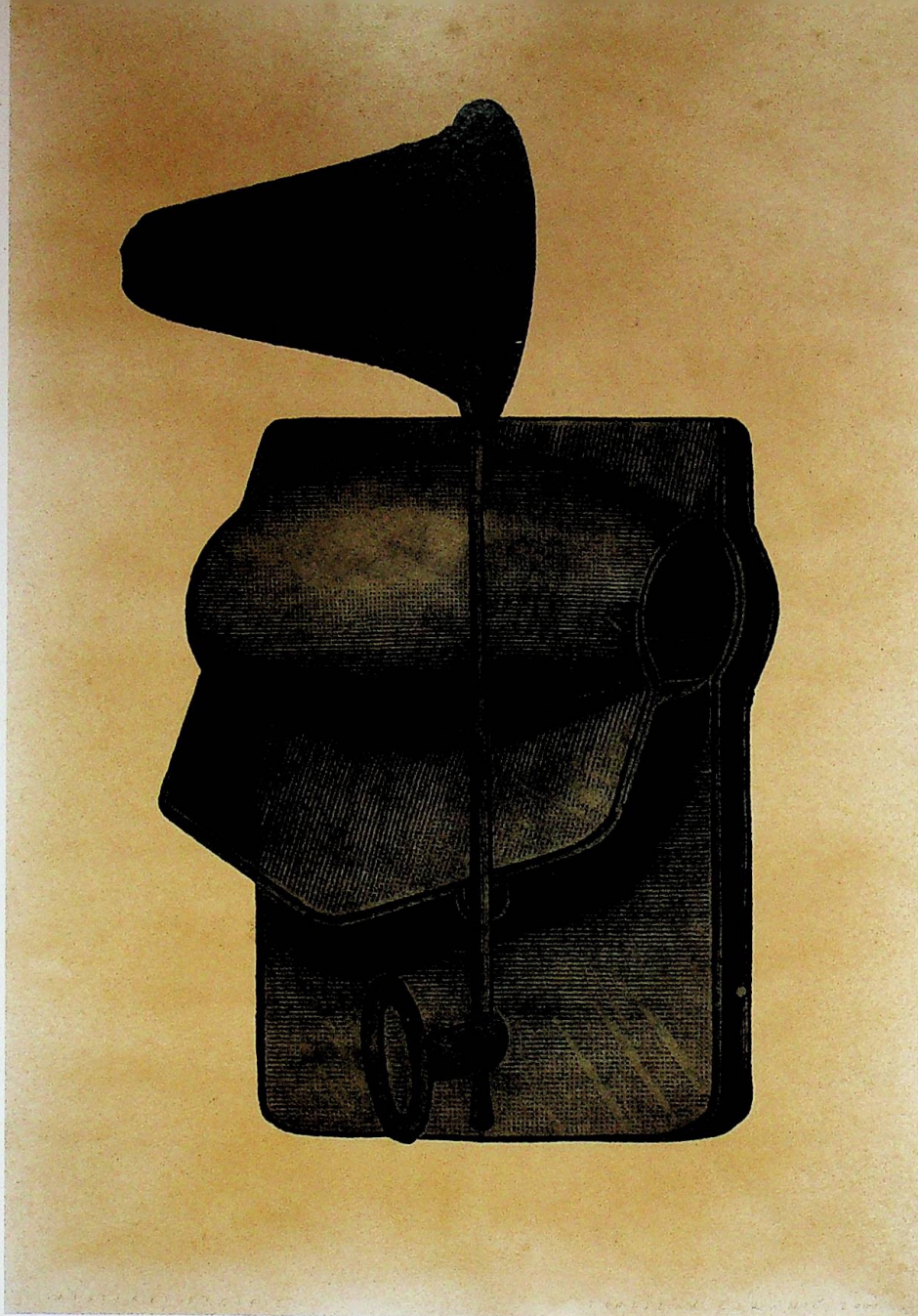

Tomislav
ČERANIĆ

6. 6. - 21. 6. 2008.

GALERIJA FORUM

TOMISLAV ČERANIĆ

Spoznaja da umjetničko djelo može imati bilo kakvu formu i biti izraženo od bilo čega datira barem od kasne renesanse. Riječ je o strategiji apropijacije - preuzimanju neumjetničkog materijala i njegovu podizanju na razinu umjetnosti: u načelu sve postojeće može biti preuzeto u izvornu obliku, prerađeno, reciklirano i pretvoreno u umjetnost. Arcimboldo je, primjerice, stvarao bizarne, „kompozitne“, portrete na kojima je ljudsko lice komponirao od cvijeća, voća, povrća, grana, životinja i koječega drugoga, a čudnovate likove sastavljao je i od lonaca, zdjela, alata... Za privlačnost Piranesijevih grafika ključna je kreativna nadgradnja, ponekad očitovana u obliku kombiniranja egipatskih, etruščanskih, grčkih i rimskih dekorativnih elemenata, nerijetko i kroz kombinacije elemenata različitih nalaza, a gdje kad i kroz spoj nespojivog.

Nadrealisti su u Arcimboldovim i Piranesijevim vizualnim dosjetkama prepoznali potencijal što ga nudi recikliranje gotovo svega postojećeg u umjetnost. Duchamp je otkrivao novo prepisujući iz stvarnosti i citirajući stvarnost; još se 1913. odlučio za revolucionarnu strategiju pretvaranja - bez ili s malo intervencija - gotovih predmeta u objekte s umjetničkim dignitetom. Picabia je anonimni reklamni crtež - minimalno intervenirajući na njemu - prebacivao u drugi kontekst - u svijet umjetnosti. Takva je praksa živa i za trajanja njemačke Nove objektivnosti, oživljavaju je popartisti, Schwitersov utjecaj iščitavamo u ambijentalnoj umjetnosti druge polovice 20. stoljeća, pokretu arte povera, a praksu asamblaža i akumulacije nađenih predmeta susrećemo u djelovanju newyorške Neodade, u poigravanjem s kičem Jeffa Koonsa, tu su Damien Hirst sa životinjama, Tracey Emin, novi naraštaj video-umjetnika...

I Tomislav Čeranić - autor unikatna ikonografskog, stilskog i tehnološkog ustroja - stvara u uvjerenju da se i najrazličitija iskustva vizualnih medija mogu pretopiti u novu slikovnu sintezu, sinkronizaciju u načelu nesinkronih materijala. Stvara s pogledom unatrag, iz erudicije crpi predmetni supstrat, motivski inventar, zapravo materijal i građu, posebice iz baštine avangarde i modernizma 20. stoljeća. Iz erudicije je derivirao vlastitu diskurzivnu strategiju, strategiju nositelja oblikovne konstitucije, pronalaska i kompiliranja gotovih divergentnih fragmenata, kojima - u bizarnim eklektičkim namještanjima, sklapanjima i ukrštavanjima - napućuje crteže.

Riječ je o specifičnim figurativnim stilizacijama preuzetim iz različitih povijesnih uprizorenja, od davnine do današnjih dana, što Čeranića potvrđuje kao autora sposobna asimilirati, adoptirati i pripitomiti invaziju slika

i amalgam činjenica koji obilježavaju svekoliku povijest umjetnosti.

Spojevi materijala koji ne idu zajedno, fragmenti predmeta nakalemljeni na ostatke drugih, zahtjev za ravnotežom tamo gdje prijeti nezaustavljivo proturječje, jedinstvo proizašlo ne iz pomirenja, nego iz potenciranja proturječnih stanja, preuzimanje materijala iz svijeta starije i novije povijesti umjetnosti, kulture te stečevina nekih ranih civilizacija, sklonost akumuliranju, sabiranju različitih činjenica i njihovo sklapanje u nove cjeline, ali i razumijevanje pojedinih njemu bliskih problema iz bliže ili dalje povijesti umjetnosti, kao i umjetnosti vlastita vremena, očituju Čeranića kao umjetnika postmoderna doba, među ostalim i kao jednoga od mnogih stvaraoca koji otvaraju raspravu o "umjetnosti u zrcalu svoje vlastite prošlosti".

U dva ciklusa izložbe *Discordia* Čeranić - odavši počast nadrealističkim i dadaističkim strategijama, zahvaljujući slobodi, disproporcijama, težnji alogizmu i sučeljivanju zakonima materijala, koje je izvojevala postmoderna - slijedi njihovu strategiju operiranja s materijalom niskopoetološkog digniteta. Iz obilja gotova materijala, preuzeta iz različitih slikovnih izvora, najvećma iz knjiga i kataloga iz različitih povijesnih epoha, uzima crteže predmeta, ali preuzima i konstitutivna načela, temeljne motivsko-tematske odlike, supstrat i motivski inventar, diskurzivnu strategiju, sadržajni i značenjski potencijal izvornika, ali istodobno hrabro čini i jedinstven korak dalje. Ono što je u izvorniku bilo ostvareno rukom - najčešće anonimna majstora primijenjene umjetnosti - Čeranić ponovno, monumentalizirajući preuzete motive i forme, impostira rukom. Ali, što je krucijalno, u svakom uratku spaja nekoliko - dvije, najčešće tri - divergentne i heterogene forme iz preuzetih crteža i smješta ih u nov, bizaran kontekst. Kako bi u svome uratku ostvario svoju misao i na crtežu međusobno prilagodio i "ugodio" nekoliko preuzetih crteža, u određenoj mjeri modificira preuzete crteže različitih provenijencija - dapače u njima spaja dispartne i heterogene elemente - pa oni gube izvorne odlike komercijalnog crteža. Na taj način dovodi u vezu ono što je u svojoj biti neskladno i nesrodno, stvarajući vizualne paradokse. Izvučeni iz autentična im miljea, međusobno bastardno izmiješani te premješteni u drukčiji kontekst, oni poprimaju novo, ambivalentno, provokativno i uznemirujuće značenje.

Čeranić svaki put dobije konfiguraciju u kojoj se apartni elementi - naoko i formalno uzevši - doimaju logično, kompaktno, homogeno, beskonfliktno i bez formalna i funkcijskog razmimoilaženja, zapravo izgledaju kao skladan uzorak. Međutim, vrlo brzo shvaćamo da su motivsko-tematski i semantički slojevi triju iscrtan

predmeta spajani bez očekivana kauzaliteta, čak i na sablažnjiv način, da su ti složenci besmisleni, da razbijaju recipijentov obzor očekivanja i da su nagovještaj funkcija koje su potpuno neočekivane te da isijavaju atmosferu neobičnosti i onostranosti. Njihov suživot - i svijet što su ga složili - kao da dolazi iz podsvijesti ili oniričnoga.

Na držak revolvera Čeranić aplicira puževu kućicu, a na otvor jelenske rogove; nad posteljom se nadvila kobrina glava, čiju „glavu“ sada čini orao; cilinadar ispod sebe ima periku, a zajedno - opirući se sili teže - od pada spašavaju teško zvono; tijelu ptičurine umjesto nogu aplicirao je guštera, a umjesto glave šivaci stroj; dalekozor je „okitio“ s dvije glavice crvenog luka; cvjetnom uzorku umjesto cvijeta dodao je golemo historicističko zdanje; na naslonjaču, umjesto naslona aplicirao je šišmiša; još čudniju kombinaciju čine lijevak, kanta za zalijevanje cvijeća i ženska cipela...

Spajanja različitih elemenata u cjelinu u recipijentu izazivaju različit prijam - mogu biti iritantna, ironična, fantazmagorična, dramatično sugestivna, a iščitavanje značenja tih spajanja od recipijenta iziskuje otvorenost, motiviranost i angažman. Recepcija ovih crteža pretpostavlja uspostavljanje semantičkih slojeva, koji, kako rekosmo, nisu osamostaljeni otoci, nego, dapače, čine konstituente koji su u vrlo tijesnom međusobnom odnosu, i na taj se način se „sudaraju“, „pretaču“, „klize“, čime tvore cjelinu značenja - značenje ovih crteža, dakle, ne može se iščitavati iz jednoga semantičkoga sloja, nego iz igre slojeva.

U drugom ciklusu *Discordie* Čeranić operira s crtežima predmeta koji su potkraj 19. i početkom 20. stoljeća u kataloškoj ponudi bili nuđeni na prodaju, s oznakama koje su uključivale i upute naručitelju kako doći do ponuđena asortimana. U doba dok je fotografija još bila preskupa za komercijalnu uporabu graveri su crtali artikle koje je proizvođač oglašavao i ti su reklamni crteži objavljivani na posljednjim stranicama ilustriranih revija. Preuzimajući ih, Čeranić, međutim, čini ono što

je potpuno oprečno reklamni proizvoda - zbunjuje recipijenta. Polazi od tih zanatski besprijeekornih, ali ekspresivno rigidnih slikovnih predložaka iz sfere „trgovačkog“ realizma, modificira ih i spaja u bizarne i začudne sklopove koji ostavljaju dojam zaumnoga.

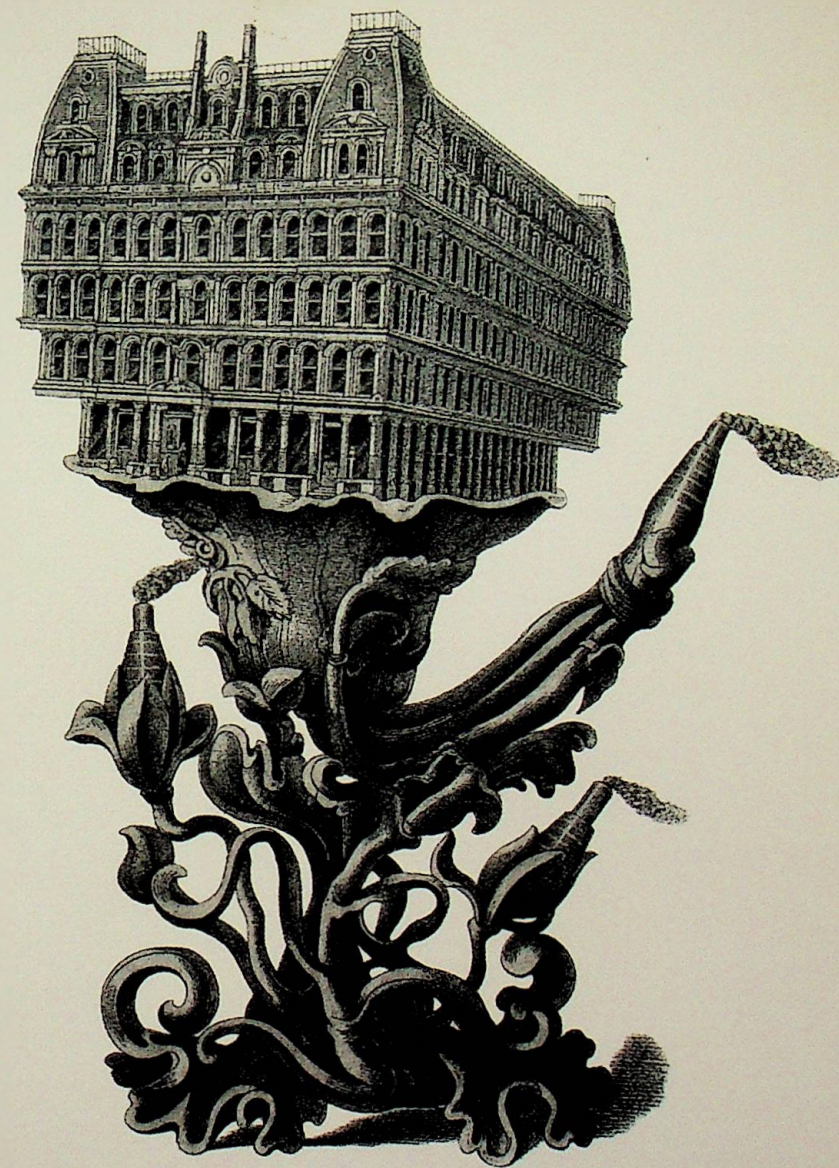
Discordiu ne moramo promatrati kao eskapizam i odmak. Očitovani apsurd - ali i ironija ostvarivana prigodom spajanja neobičnih sklopivih i apartnih motiva - i afirmirani jedinstveni, suptilni i devijantni smisao za (crni) humor semantički mogu konstituirati mnogo toga, pa, primjerice, i ugroženosti današnjeg čovjeka, razočaranost egzistencijom, resignaciju, skepsu, rasap, poraz...

Podređujući se ideji, mimo svih modernističkih skrupula, Čeranić spremno zatomi svoju stil po kojemu je u našoj likovnosti prepoznat i vidno izdvojen u posmodernim i retrogradnim 1990-ima, ali - paradoksalno - ta strategija rada vlastiti stil, što je također znakovito za umjetničku praksu modernizma 1920-ih.

Elitizam sadržajnog i morfološkog sloja djela, urednost, akribija i skrupulozne analize detalja, minucioznost, preciznost i metierski perfekcionizam duboko su usađeni u Čeranićevu stvaralačku narav i duhovno korespondiraju s kombiniranjem apartna materijala i bizarnosti koju Čeranić pritom stvara. Stoga *Discordiju* iščitavamo i kao simptom aktualiziranja manualnosti radnog procesa, naglašavanja statusa tehnike i jezičkih mogućnosti crteža kao medija.

Poseban - a možda i camp efekt - priči daje profinjena smeđa podloga - u drugom dijelu *Discordie* postignuta namakanjem papira čajem koji je autor po papiru prskao aluminijskom cjevčicom - koja asocira na požutjelost stranica časopisa iz kojih su ilustracije preuzete.

Ivica Župan

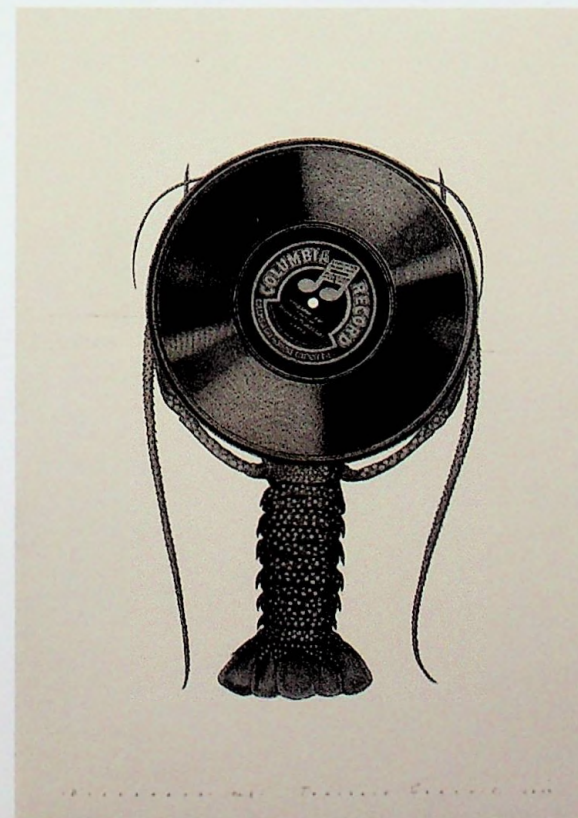

LITTLE ITALY 1930, 2000.

CAMARADES ET AMITIE, 2000.

DISCORDIA /fig. V/, 2007.

Životopis

Tomislav Čeranić rođen je 1961. godine u Šibeniku. Diplomirao je Povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Beogradu.

Samostalne izložbe (od 2000.)

- 2002. Star City, Gradska loža, Zadar
- 2002. Star City, Galerija Miroslava Kraljevića, Zagreb
- 2003. Hypnerotomachia, Salon Galić, Split
- 2004. Discordia, Galerija Ghetto, Split
- 2004. Hypnerotomachia, Zavičajni muzej grada Rovinja, Rovinj
- 2004. Star City/Hypnerotomachia, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka
- 2005. Hypnerotomachia, Art radionica Lazareti, Dubrovnik
- 2008. Discordia, Galerija Forum, Zagreb

Skupne izložbe (od 2000.)

- 2002. Kabinet grafike HAZU, III. hrvatski trijenale crteža, Zagreb
- 2002. Plavi salon, XVI triennale hrvatskog slikarstva, Zadar
- 2003. Antiche architetture, Palazzo Bovara, Milano, Italija
- 2004. XVI. međunarodna izložba crteža, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka
- 2005. Linearne strukture, Gallery Riga, Riga, Latvija
- 2006. Common Destination, The Drawing Center, New York, SAD
- 2006. Serijalnost, Galerija umjetnina, Osijek
- 2006. Suvremeni nadrealisti, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Rijeka

Nagrade

- 1987. Zagreb, Otkupna nagrada Sveučilišne i nacionalne knjižnice na 19. zagrebačkom salonu mladih
- 1989. Zagreb, Velika nagrada za grafiku i crtež na 21. zagrebačkom salonu mladih
- 1990. Split, Nagrada Slobodne Dalmacije za mlade likovne stvaraocce
- 1999. Zagreb, Nagrada za crtež na II. hrvatskom triennalu crteža

POPIS RADOVA

1. Camarades Et Amitie
2. Little Italy 1930
3. Mystery Pacific
4. Minotaure
5. Liberator
6. Mono Azul
7. Universal
8. Fountain Head
9. Lager Ultrafine
10. Silence and Memory

olovka na papiru i indijski čaj, 2000.
100x70 cm

11. - 21. Discordia

olovka na papiru, 2007.
50x70 cm

Izdavač / Publisher
**KULTURNO
INFORMATIVNI CENTAR**
Zagreb, Preradovićeve 5
tel. 01/48 10 714
e-mail: kic@kic.hr
www.kic.hr

Za izdavača / For the publisher
Goran Pavletić

Urednik kataloga / Editor
Milan Bešlić

Savjet galerije / Gallery Council
Stanko Jančić
Igor Zidić
Milan Bešlić
Ante Kuduz
Eugen Kokot
Andrej Smrekar
Dominique Narran

Likovni postav izložbe /
Exhibition set-up
Tomislav Čeranić
Milan Bešlić

Fotografije / Photographs
Snježana Zdunić

Dizajn / Design
Sting design, Zagreb
Antun Židić

Lektor / Proof-reader
Helena Antić

Na naslovnici / Front page
Mystery Pacific, 2000.

Tisak / Print
Šolta, Zagreb

Naklada / Edition
150 primjeraka / copies

Zagreb, lipanj 2008.

Izložba je ostvarena sredstvima
Gradskog ureda za kulturu
Grada Zagreba

GALERIJA FORUM

HR - 10000 Zagreb
Teslina 16
tel. 01/48 10 710